

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

До членовете на Научно жури, назначено със заповед № 3337/19.12.2017 г.
на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на **ПЕТЪР НИКОЛАЕВ АРАБАДЖИЙСКИ**

на тема **„ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО И МЕНИДЖМЪНТ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ
ПРЕДПРИАТИЯ В ОХРАНИТЕЛНИЯ БИЗНЕС – В КОНТЕКСТА НА
ЕФЕКТИВНИЯ ПУБЛИЧЕН МЕНИДЖМЪНТ“**

за придобиване на ОНС „Доктор“ по „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“

Област на висшето образование – 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление - 3.7. Администрация и управление

Автор: доц. д-р **ВАЛЕНТИН ПЕНЧЕВ ВАСИЛЕВ**

- Член на Научно жури, назначено със заповед № 3337/19.12.2017 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград
- Научен ръководител на докторанта, назначен със заповед № 3613/19.11.2015 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград

БЛАГОЕВГРАД
2018 година

Характеристика на съвместната работа с докторанта

За мен беше голямо удоволствие и професионално предизвикателство да ръководя докторанта на самосотятелна подготовка Петър Николаев Арабаджийски при обучението му в докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград и при разработването на дисертационното му изследване на тема **„Предприемачество и мениджмънт на малките и средните предприятия в охранителния бизнес – в контекста на ефективния публичен мениджмънт“** по няколко причини.

На първо място, в катедра „Национална сигурност и публична администрация“ при Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград не съществуват все още традиции за изследване на специфичната релация между проблемите на публичния мениджмънт и сигурността. В такъв контекст изследването представлява една нова научна област в работата на катедрата и факултета, което се яви и допълнителна мотивираща основа при разработката и апробирането на резултатите от нея.

От друга страна, докторант Петър Николаев Арабаджийски е първият докторант, зачислен и обучаващ се в новата докторска програма, акредитирана успешно от Националната агенция за оценяване и акредитация/НАОА/ през 2015 г., и обучението му буквално проправяше път на докторската програма в организационен и обучителен аспект.

Като цяло, съвместната ми работа с докторанта беше на високо ниво. Изпълни всички предвидени дейности и положи отлично изпитите си от индивидуалния план. Спазваше изцяло образователните традиции и стандарти при работата по дисертацията. Отнесе се съвестно и отговорно към възложените от катедрата и от мен, като негов научен ръководител задачи и прояви академична добросъвестност при съвместната ни работа.

Актуалност и значимост на темата и разработката

Темата на дисертационното изследване безспорно е актуална за българската научна и практическа сфера от областта на администрацията и управлението. Аргументите и необходимостта да се дефинират и изведат добри практики в мениджмънта на малки и средни предприятия в охранителния бизнес в Република България, в контекста на ефективния публичен мениджмънт се оказаха наистина новаторски. Те мотивираха докторанта в неговите задълбочени научни търсения.

Актуалността на темата на дисертационното изследване може да бъде потърсена в няколко направления - възможността резултатите от него да се приложат на практика при мениджмънта на малките и средни предприятия в охранителния бизнес и от друга страна, предприемачите да усъвършенстват структурите на малките и средните предприятия в охранителния бизнес и да повишат ефективността на мениджмънта на човешките, материалните и финансовите им ресурси, както и качеството на частните охранителни търговски услуги, въз основа на използването на резултатите от дисертационното изследване.

Тези аспекти на актуалността в значителна степен фокусираха самото изследване и насочиха вниманието ни, като научно-изследователски екип, в конкретиката на търсените потенциални решения.

Цели и задачи на дисертационното изследване

В дисертационния труд умело са развити авторовите тези на докторанта. Те проследяват поставените изследователски задачи и са обосновани с научни аргументи и практическа досторевност за доказването им.

В дисертационното изследване се прави опит да бъде защитена основната теза, че предприемачеството и мениджмънта в частния охранителен бизнес в Република България през изследвания период от 1993 г. до 2017 г., се характеризира със значителен ръст на новооткрити малки и средни предприятия, които не съответстват на държавните регулации и вследствие на занижен държавен контрол преобладаващо не предлагат качествени частни охранителни търговски услуги.

Изследователски хипотези на изследването са, че:

- законодателната уредба за създаването и функционирането на малките и средните предприятия в охранителния бизнес в Република България се нуждае от усъвършенстване;
- подобряването на дейностите чрез държавни регулации и контрол за осъществяването на мениджмънт на човешките, материалните и финансовите ресурси в малките и средните предприятия в охранителния бизнес ще подобрят качеството на частните охранителни търговски услуги.

Правилно и коректно формулираните цели и задачи, основна теза и две хипотези спомогнаха за изграждането на прецизна структура на труда и в значителна степен улесниха работата по дисертацията.

Структура и съдържание на дисертационното изследване

Структурата на дисертацията е оформена в класически вариант за научна разработка от подобен вид. Дисертационният труд е написан на български език и е в обем от 191 стандартни страници, включващи списък на използваните съкращения, списък на органиграми, графики и таблици, увод, три глави (всяка глава съдържа по три параграфа, обобщения и изводи), резюме на постигнатите теоретични и практико-приложни приноси и библиография.

Библиографията съдържа 188 заглавия, от които 73 литературни източници на български език и 23 на английски език, 6 източника периодика, 6 източника на справочна литература, 38 нормативни акта, 7 директиви, 2 регламента и 32 интернет адреса.

В дисертационния труд има 224 бележки под черта, като всяко позоваване е според възприетите изисквания. Броят на органиграмите е 4, на графиките – 8 и на таблиците – 8.

Структурата на дисертационния труд е подчинена на изискването да се разкрие в достатъчна степен сложната и многоаспектна същност на проблематиката свързана с мениджмънта на частната охранителна дейност.

В структурен и съдържателен аспект дисертацията е добре балансирана, като на високо равнище е разгръщането на хипотезите в отделните части на дисертационния труд, което спомага за доброто и лесно възприемане на материала, а представеното в съдържателен план съдържа в себе си значителни компоненти и изчерпателност, както и прецизност и пълнота на изложението.

Научен инструментариум, използван при разработването на дисертационния труд

Инструментариумът, използван при разработката на дисертацията е на високо равнище. Използваните от докторанта Петър Арабаджийски източници на информация са добре подбрани и са в унисон с темата. Съчетаването на класически и утвърдени научни конструкции и търсенето на нови тълкувания върху тях е направено на необходимото високо равнище.

Коректно са използвани цитиранията и позоваванията, графичното оформление е на високо професионално ниво.

Като при нов и неопитен изследовател, критичните коментари и научна полемика са изведени с по-малка интензивност, нещо коато е характерно за научните изследователи в началото на техните разработки и оформянето на уменията им за критичен анализ.

Общо описание на представените публикации и на представения автореферат

Докторантът Петър Арабаджийски е представил пет самостоятелни научни публикации, като една е на руски език. Всички са свързани с проблематиката на дисертационния труд. Част от публикациите са в реферирани научни издания и са индикатор за готовността на докторанта за успешна защита, както и че изследването е получило необходимата публичност в научната общност, интересуваша се от тази проблематика. Три от публикациите са представени, като научни доклади пред участниците в Международни научни конференции.

Авторефератът отговаря на изискванията за подобни разработки и съдържа основните акценти от дисертационния труд, като по безспорен начин допринася за изясняването на издигнатите теза и хипотези, цели и задачи, които докторанта си е поставил и са в пълен синхрон с изведените и защитени изводи и приносни моменти.

Приносни моменти на дисертационния труд

В дисертационния труд са аргументирани и изведени редица приносни моменти.

Като цяло резултатите от изследването потвърждават заявените основна теза и две хипотези. Основните приносни моменти в изследването могат да се разгледат и оценят на две групи – теоретични приноси и практико-приложни приноси.

Към приносите с теоретичен характер може да се открият следните:

- изведени са основните характеристики на понятието „предприемач на малко и средно предприятие в охранителния бизнес“, като е предложено авторово определение за него;
- дефинирана е класификация на основните цели на всеки предприемач в охранителния бизнес: печалба; сигурност; създаване на състояние; материална среда; независимост; ползи от реализирането на бизнес; приноси за обществото;
- обособени са основните характеристики на понятието за „частната охранителна дейност“, като е предложено авторово определение.

Към тези с практико-приложен характер се открояват:

- предложението за регламентиране на унифицирани критерии, които определят едно предприятие, като средно или малко в Закона за малките и средните предприятия и Закона за счетоводството;

- изведените основни принципи за структуриране на малките и средните предприятия в охранителния бизнес, предприемачите да прилагат принципите: целесъобразност; научност; плановост; системност; комплексност; икономичност и нормативност, а като специфични принципи: линеен, функционален, линейно-функционален, линейно-щабен, целеви и екипен;
- предложението да се регламентират с подзаконов акт образци-бланки на документите, които ще се попълват от частните охранители при прилагане на съответни компетенции;
- изведените научни доводи за назначаването на вътрешни одитори в малките и средни предприятия в охранителния бизнес и провеждане на ежегодно обучение.

Приносните моменти са авторови и са със значителна научна и практическа стойност за институциите и търговските дружества, пряко засегнати от дисертационното изследване.

Препоръки и бележки

Като препоръки към докторант Петър Арабаджийски бих извел следните:

- Важно е в бъдещите разработки да се приеме един „по-критичен“ стил в изложението. Констативният такъв е необходим в първоначалния етап от изследователската работа, но за една по-голяма широта на изводите е необходима именно критичност.
- Удачна би била по-широката апробация на резултатите в бъдеще на подходящи научни форуми у нас и в чужбина.

Заклучение

Дисертационният труд притежава необходимата научна значимост и доразвива теоретичните знания в изследваната проблематика. Съдържанието показва, че докторант Петър Николаев Арабаджийски е в състояние да осъществява самостоятелно научна и практико-приложна дейност. По провежданата процедура формалните изисквания са изцяло изпълнени.

Всичко това ми дава основание да приема процеса по защита на дисертационния труд за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академическия състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград за придобиване на ОНС „доктор“.

Като член на научното жури давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка на дисертационния труд **„Предприемачество и мениджмънт на малките и средните предприятия в охранителния бизнес – в контекста на ефективния публичен мениджмънт“**, което е едно от изискванията за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление и научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)“ от **Петър Николаев Арабаджийски**.

06.02.2018 г.
гр. Благоевград

Изготвил становището:

/доц. д-р Валентин Василев/